

Pedagogisch beleid

Spelerwijs

27-01-2022

' Samen spelen, samen leren, ontdekken en uitproberen!'

Zwanger van je eerste kindje, een nieuwsgierige peuter op ontdekkingstocht of een stoere tiener die na schooltijd lekker wil chillen met leeftijdsgenootjes? Dan ben je bij Spelerwijs op de juiste plek. Wij bieden opvang aan kinderen vanaf 10 weken tot en met 12 jaar, dit in de vorm van de peuterspeelgroep, kinderdagopvang, buitenschoolse opvang en gastouderopvang binnen de gehele gemeente Hoogeveen.

Een passende opvangplek voor je zoon of dochter vinden is een spannend moment. Dit betekent dat je als ouder/verzorger je kind moet toevertrouwen aan derden, namelijk onze pedagogisch medewerkers. Ouders/verzorgers kunnen die stap alleen zetten in het vertrouwen dat hun kind professioneel, en dus op een pedagogisch verantwoorde manier, wordt opgevangen en begeleid.

In dit pedagogisch beleidsplan laten wij zien wat onze pedagogische visie is en hoe we dit op de werkvloer vorm geven. Dit plan is een leidraad voor alle medewerkers binnen Spelerwijs. Samen streven wij naar een eenduidige visie waarin de ontwikkeling van het kind centraal staat.

Het plan is bedoeld voor iedereen die zich bij ons betrokken voelt: leidsters, ouders, de gemeente, externe contacten en andere belangstellenden. Daarnaast is het een dynamisch plan wat wordt aangepast naar veranderde inzichten en opvattingen.

Indien er in dit plan gesproken wordt over pedagogisch medewerker (pm'er), bedoelen wij alle medewerkers die werkzaam zijn binnen de peutergroepen, kinderdagopvang (KDV), buitenschoolse opvang (BSO) en als gastouder.

Inhoudsopgave

	Spelerwij(s)	4
1	Samen en spel	6
	1.1 Kind	
	1.2 Ouders/verzorgers	
	1.3 Oudercommissie/raad	7
	1.4 Omgeving	
2	Leren en spel	9
	2.1 Voorschoolse educatie	
	2.2 Signaleren	10
	2.3 Scholing	
	2.4 Leerplek	
3	Ontdekken en spel	12
	3.1 Lichamelijke ontwikkeling	
	3.2 Cognitieve ontwikkeling	13
	3.3 Taalontwikkeling	
	3.4 Sociaal-emotionele ontwikkeling	
	3.5 Inrichting	14
4	Uitproberen en spel	16
	4.1 Inrichting van de groepen	
	4.2 De houding van de pm'er	
	4.3 Rituelen en ritme	
	4.4 Regels	
	4.5 Belonen en straffen	17
	4.6 Peutersprongen	
	4.7 Zelfredzaamheid	
5	Veiligheid	18
	5.1 Meldcode kindersmishandeling	
	5.2 Vierogen beleid	
	5.3 Hygiëne	
	5.4 Vaccinatie beleid	19
	5.5 GGD	
	5.6 Ergonomie	
	5.7 Klachtenprocedure	
6	Organisatiestructuur	20

Spelerwij(s):

Spelen is leuk, spelen is leren, spelen is ontdekken, spelen is ontwikkelen. Het spelen staat bij Spelerwijs voorop. Kenmerk van spelen is het spontane karakter ervan. Spelen is een doel op zich, je doet het voor je plezier en het gaat niet om de prestatie.

Kinderen ontwikkelen zich spelenderwijs, door te bewegen en ervaringen op te doen ontdekken zij de wereld om hen heen.

Ons doel: 'Kinderen van 10 weken tot en met 12 jaar de gelegenheid bieden om te spelen, leeftijdsgenootjes te ontmoeten en zich te ontwikkelen in een veilige en vertrouwde omgeving, onder leiding van een deskundige beroepskracht in een voor de kinderen geschikte ruimte.'

In dit hoofddoel zijn de vier pedagogische basisdoelen van Marianne Riksen-Walraven (2000) verweven.

1. Het bieden van een gevoel van emotionele veiligheid
2. Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties
3. Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van de sociale competenties
4. Kinderen gelegenheid bieden om zich normen en waarden, de cultuur van een samenleving eigen te maken.

Binnen onze opvanglocaties wordt dagelijks aan ons hoofddoel (en de vier basisdoelen) gewerkt. Dit doen we doormiddel van onze kernwaarden:

- Samen...
- Leren...
- Ontdekken...
- Uitproberen...

... en **spel**

Spelen doe je alleen of samen en voor beide vormen is er binnen Spelerwijs voldoende gelegenheid, tijd en ruimte. Het spel van een kind is per leeftijdsfase verschillend. Baby's zijn in het bijzonder zintuigelijk aan het ontdekken en leren zichzelf en hun omgeving spelenderwijs kennen. De dreumes ontdekt graag en gaat op onderzoek uit. Hij/zij speelt wel naast andere kinderen, maar nog niet met elkaar. De peuters zijn op hun leeftijd steeds meer in staat om samen te spelen. Dat geeft hen plezier en bevordert tegelijkertijd hun sociale ontwikkeling. Kinderen spelen ook thuis en in hun eigen buurt en omgeving. Spelerwijs onderscheidt zich van andere speelmogelijkheden doordat het spelen in een groep gebeurt en door de deskundige begeleiding. De pedagogisch medewerker speelt hierin een belangrijke rol. Zij speelt in op de interactie tussen kinderen en heeft daarbij oog voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben.

Ieder kind krijgt de ruimte om, in zijn eigen tempo, zijn of haar unieke kwaliteiten en talenten te ontdekken en ontwikkelen. Dit doen wij door ruimtes te creëren die uitnodigen tot spontaan spel en gerichte materialen aan te bieden die aansluiten bij het ontwikkelingsniveau en de belevingswereld van het kind.

Toekomstvisie

Gemeente Hoogeveen en gemeente Staphorst hebben duidelijk aangegeven veel waarde te hechten aan vroegtijdige signalering zowel binnen de kinderdagopvang, de peuterspeelgroepen als bij de gastouder. Dat betekent dat de gemeente de doelstellingen van Spelerwijs onderschrijven om zich verder te ontwikkelen tot één professionele organisatie. We werken in de hele organisatie met kindvolgsystemen om de ontwikkeling van de kinderen adequaat te kunnen volgen en om te zorgen voor een gedegen overdracht naar de basisscholen (De Doorgaande lijn). Verder scholen we alle pedagogisch medewerkers in het erkende VE-programma Uk & Puk en in Opbrengstgericht werken.

Sinds een aantal jaar werken we met een zorgstructuur genaamd Vroeg Erbij. Belangrijk onderdeel hiervan is de I.B.er. Zij ondersteunt de pm'ers wanneer er vragen zijn over de ontwikkeling van een kind. In overleg met de ouders wordt er een plan gemaakt om de ontwikkeling extra te stimuleren of zo nodig hulp in te schakelen.

We werken op alle groepen met professionele pedagogisch medewerkers.

Dat biedt de ruimte om goed aan te sluiten bij de ontwikkelingsfase van het kind. Ook kunnen we tijdig mogelijke achterstanden signaleren en zo kunnen we ook daadwerkelijk begeleiding bieden. Door op deze manier te werken, brengen we de begeleiding door de leidsters van Spelerwijs op een hoger en dus professioneler niveau. Daarmee waarborgen we dat het niveau binnen de groepen van goede kwaliteit blijft. We kunnen dit overigens alleen waarmaken als wordt voldaan aan verschillende voorwaarden. Zo zal het Rijk bijvoorbeeld voldoende (aanvullende) VE financiële middelen ter beschikking moeten blijven stellen.

Ieder kind heeft het recht om kind te zijn!

... en spel

1.1 Kind

Binnen Spelerwijs ontmoeten kinderen van uiteenlopende aard en achtergrond elkaar en leren ze in een veilige sfeer en omgeving te spelen met andere kinderen. Kinderen in een groep leren van elkaar, spelen samen, maken samen ruzie, beleven plezier en ontdekken samen regels.

Spelerwijs vindt het belangrijk dat er respect is voor elk mens met zijn eigen normen en waarden. Spelerwijs wil zich openstellen voor alle kinderen ongeacht levensovertuiging, culturele achtergrond, sekse of handicap, tenzij daartegen zwaarwegende argumenten zijn aan te voeren. Bijvoorbeeld wanneer verwacht wordt dat een kind niet binnen de groep zal kunnen functioneren. Of wanneer aanwezigheid van een kind het functioneren van de andere kinderen in de groep of van de groep als geheel negatief zal beïnvloeden. Het is aan de directeur om dat te beoordelen.

Ieder kind bij Spelerwijs heeft zijn/haar eigen mentor. Dit is in principe de pedagogisch medewerker die het kind het vaakste ziet. De mentor is het vaste aanspreekpunt voor ouder(s) en/of verzorger(s). Als dat nodig is, kan de mentor ook een rol vervullen in het contact met andere professionals. De mentor volgt het kind specifiek en bespreekt de ontwikkeling van het kind. Als ouder of verzorger is het ook altijd mogelijk om de mentor aan te spreken of om een afspraak te maken voor overleg.

1.2 Ouders/verzorgers

Op onze locaties ontmoeten ook de ouders elkaar. Tijdens de onderlinge contacten wisselen ze allerlei opvoedingservaringen en momenten met elkaar uit. Zo heeft kinderopvang in de breedste zin van het woord binnen Spelerwijs niet alleen een opvoedkundige en didactische waarde, maar ook een belangrijke functie als buurtvoorziening.

Om een goed beeld te krijgen van de ontwikkeling van een kind, onderhouden we nauwe contacten met de ouders en wisselen we met hen ervaringen uit over hun kind. Onder 'nauwe contacten' verstaan we bijvoorbeeld het reguliere contact tijdens het brengen en ophalen van het kind, maar ook extra contact als daar aanleiding voor is.

Het is positief als ouders zich betrokken voelen bij hun kind. We maken graag van deze betrokkenheid gebruik als oudercommissielid en incidenteel bijvoorbeeld bij feestelijke gelegenheden en andere bijzonder activiteiten.

Spelerwijs informeert de ouders onder andere via de website, ouderportaal, de algemene folder, door middel van telefonisch contact zowel met de administratie en de locatie.

Overigens ontvangen de ouders tussentijds mondelinge informatie van de pedagogisch medewerker bij het halen en brengen van hun kind en/of via nieuwsbrieven en Facebook. Ook organiseren we op iedere locatie minimaal één keer per jaar een bijeenkomst bijv. in

de vorm van een koffieochtend, ouderavond of een andere activiteit georganiseerd in samenwerking met de oudercommissie en eventueel derden. Tijdens deze bijeenkomsten wordt er informatie verstrekt over actuele zaken over opvang in het algemeen en over de locatie in het bijzonder.

1.3 Oudercommissie-/raad

Iedere locatie van Spelerwijs kan een oudercommissie opstellen. Deze commissie bestaat uit 4 tot 10 personen (voorkeur voor oneven aantal in verband met eventuele stemmingen). Het aantal leden van de commissie hangt onder andere af van het aantal groepen op een locatie. De grootte van de oudercommissie verschilt dus per locatie. De oudercommissie vergadert gemiddeld één keer per zes weken. De oudercommissievergaderingen worden geheel of gedeeltelijk bijgewoond door één van de pedagogisch medewerkers van de betreffende locatie. De aanwezige pedagogisch medewerker functioneert als intermediair naar de andere leidsters van het team. De oudercommissie helpt op de betreffende locatie bij de organisatie van activiteiten zoals bijvoorbeeld een; markt, uitje, bloemenactie etc. Tevens ondersteunen zij bij feesten. (Opbrengsten uit acties zijn overigens voor de locatie zelf).

De samenstelling, taak en werkwijze van de oudercommissie zijn vastgelegd in een reglement, wat te verkrijgen is op de locaties en bij het centraal kantoor van Spelerwijs.

Daarnaast heeft Spelerwijs een Centrale Ouder Raad (COR). De leden in deze COR komen voort uit de oudercommissies van de verschillende locaties. De COR komt drie keer per jaar bij elkaar en adviseert de directeur gevraagd en ongevraagd. De taken, rechten en plichten van de COR zijn vastgelegd in de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen.

1.4 Omgeving

Spelerwijs ziet de laatste jaren dat de problematiek rond de ontwikkeling van kinderen toeneemt. Daarom werken wij samen met de jeugdverpleegkundige, zij houdt inloopspreekuren op onze locaties. Ouders kunnen daar terecht voor pedagogische adviezen. Ook kunnen zij ten allen tijde een gesprek met de pedagogisch medewerker aangaan.

Ook werken we steeds intensiever samen met andere organisaties zoals; basisscholen, GGD, bibliotheek, Stichting Welzijnswerk, het Centrum voor Jeugd en Gezin en de educatieve boerderij Straathof.

Daarnaast bieden wij de kinderen binnen onze BSO's nog wat extra's. Om de kinderen die onze BSO bezoeken een uitdagend, gevarieerd aanbod te bieden werken we samen met verschillende organisaties. Zo kunnen we gebruik maken van de sportfunctionarissen binnen de gemeente Hoogeveen. En kunnen wij IVN inzetten voor leuke natuurprojecten. Spelerwijs is altijd op zoek naar samenwerkingen om het aanbod voor de kinderen zo gevarieerd mogelijk aan te kunnen bieden.

In september 2014 nam Spelerwijs, voorheen SPSH, het initiatief om de voorschool en het basisonderwijs elkaar te laten ontmoeten en een eerste aanzet te geven tot verbinding. In februari 2015 werd er een convenant getekend door drie organisaties (Bijeen-Spelerwijs-

PricoH). Ook de resterende scholen in de gemeente Hoogeveen sloten zich bij het project 'Doorgaande lijn Hoogeveen' aan. Het doel van het project Doorgaande lijn is dat alle kinderen uit Hoogeveen optimale kansen krijgen. Een goede doorgaande leer- en ontwikkelingslijn van 0 tot en met 12 jaar is waar naar gestreefd wordt. In de gemeente Staphorst is dit nog niet uitgerold.

Sinds 1 augustus 2010 zijn gemeenten verantwoordelijk voor een voldoende aanbod van kwalitatief goede voorschoolse educatie. Spelerwijs blijft in overleg met de gemeente over hoe deze wet zo goed mogelijk uitgevoerd kan worden in de gemeenten Hoogeveen en Staphorst. Invoering van de wet OKE brengt allerlei veranderingen met zich mee. We spreken niet meer - zoals eerder - van VE-locaties, maar van VE-groepen. Elke VE-groep wordt begeleid door twee gediplomeerde pedagogisch medewerkers en de groep bestaat uit een mix van (maximaal) 8 doelgroepkinderen met 8 niet-doelgroepkinderen. VE-/doelgroepkinderen bezoeken de opvang vier dagdelen per week.

Ook binnen de gemeente Staphorst zijn we ons aan het richten op samenwerkingsverbanden. Deze zijn er al met de scholen, met de GGD en met de bibliotheek.

*Met de begeleidende rol
van onze goed gekwalificeerde
pedagogische medewerker*

Spelenderwijs op reis!

... en spel

Spelerwijs hecht er belang aan dat kinderen opgroeien tot evenwichtige, sociale en zelfstandige mensen, met een goed gevoel van eigenwaarde.

We stimuleren, sturen en begeleiden de kinderen in datgene waar op dat moment hun interesse naar uitgaat, zowel individueel als in groepsverband. We zorgen voor een balans tussen enerzijds activiteiten die de kinderen zelf kiezen en anderzijds activiteiten die de pedagogisch medewerker stuurt. We proberen om de interesses van kinderen te verbreden door nieuwe uitdagingen aan te bieden via spelvormen en spelmaterialen die aansluiten bij de totale ontwikkeling van het kind.

We zorgen voor geborgenheid, veiligheid en hygiëne en proberen de kinderen gevoel voor waarden en normen mee te geven.

Binnen Spelerwijs volgen wij de ontwikkeling van kinderen op de voet en signaleren wij eventuele taal- en/of ontwikkelingsachterstanden. Maar de rol van onze opvanggroepen gaat verder dan alleen het signaleren van eventuele achterstanden. Met de Voorschoolse Educatie (VE) bieden wij daadwerkelijke begeleiding bij het mogelijk voorkomen van die achterstanden. We ondersteunen en stimuleren actief de ontwikkeling van kinderen op sociaal en emotioneel, maar ook op taal- en cognitief gebied. We doen dat onder andere met gebruik van het educatieve programma Uk & Puk en via Opbrengstgericht werken (Peutersprongen).

2.1 Voorschoolse educatie

Voorschoolse Educatie is onderdeel van het landelijke onderwijsachterstandenbeleid. Doel daarvan is om kinderen met een mogelijke (taal)achterstand ('doelgroepkinderen') beter voor te bereiden op de basisschool en er bovendien voor te zorgen dat kleuters zonder achterstand naar groep 3 kunnen.

- Voorschoolse educatie is voor doelgroepkinderen op peuterspeelgroepen en kinderdagverblijven.
- Vroegschoolse educatie is bedoeld voor doelgroepkleuters uit groep 1 en 2.

Om goed voorbereid op de basisschool te starten, krijgen deze kinderen via speciale programma's extra aandacht voor hun ontwikkeling. Daarbij besteden we veel aandacht aan de praktische invulling en inrichting van de groep. Om de aansluiting op de basisschool zo soepel mogelijk te laten verlopen, werken we onder andere aan het vergroten van de woordenschat van de kinderen. Daarnaast vormt het bevorderen van de zelfredzaamheid van de kinderen een belangrijk onderdeel van het programma.

Spelerwijs maakt gebruik van het VE-programma Uk & Puk, een voorschools educatief programma voor (achterstands-)kinderen van 0 tot 4 jaar. Het is speciaal ontwikkeld voor gebruik in kinderdagverblijven. Het programma richt zich op de ontwikkelingsgebieden taal, rekenen, sociaal-emotionele ontwikkeling en motoriek. Uk & Puk werkt met ervaringsdoelen, iedere dag staat er een doel op het programma waar elk kind op zijn

eigen niveau ervaring mee op kan doen. Doordat VE kinderen meerdere dagdelen per week komen, ontstaat er voor hen extra leertijd wat betekent dat er ook extra aan een doel gewerkt kan worden.

2.2 Signaleren

Spelerwijs heeft tot taak ieder kind in zijn ontwikkeling en gevoel van welbevinden te begeleiden. De pedagogisch medewerkers 'volgen' de kinderen en herkennen eventuele problemen in de ontwikkeling en het gedrag van kinderen. De kindvolgsystemen bieden hierbij ondersteuning. De pedagogisch medewerkers moeten eventuele signalen ten allen tijde bespreken met de ouders. Indien nodig kan de pedagogisch medewerker, na overleg met de ouders, de intern begeleider inschakelen (zie bijlage 1: Stappenplan zorg). Wanneer alle stappen in het zorgplan gezet zijn en we gezamenlijk tot de conclusie komen dat de opvanggroep niet de geschikte plaats is om tot ontwikkeling te komen kan Spelerwijs, in belang van het kind en/of de groep, besluiten het contract met de ouders te beëindigen. Dit besluit wordt door de manager van Spelerwijs in een persoonlijk gesprek met de ouders toegelicht.

2.3 Scholing

Om de pedagogische kwaliteit te waarborgen werken wij met een scholingsplan. Indien medewerkers nieuw bij ons binnen komen volgen zij de training Uk & Puk, de TINK training (interactievaardigheden) en krijgen zij scholing rondom het opbrengstgericht werken (Peutersprongen). Vervolgens wordt dit jaarlijks herhaalt zodat de kennis actueel blijft. Daarnaast wordt iedere medewerker een aantal keer per jaar gecoacht door onze pedagogisch coaches. Op deze manier wordt gewaarborgd dat ons beleid door iedere pedagogisch medewerker eigen wordt gemaakt en terug te zien is op de werkvloer. De inzet van onze pedagogisch coaches/beleidsmedewerker is terug te zien in het coachplan.

Om de professionalisering van de pedagogisch medewerkers te bevorderen worden er regelmatig Locatie Vertegenwoordigers Overleg (LVO) gehouden.

2.4 Leerplek

We streven ernaar om op alle ochtenden op de VE groepen een vaste assistent of stagiaire naast de twee vaste pedagogisch medewerkers te zetten. Zij verrichten in overleg met de pedagogisch medewerker verschillende taken, die ondersteunend moeten zijn aan het uitvoeren van het werk op de groepen.

We bieden als Spelerwijs stageplaatsen aan leerlingen die de opleiding Sociaal Pedagogisch Werk (SPW) volgen. Daarnaast zijn wij een leerbedrijf voor de studenten van het Alfa-college.

Een stagiair(e) staat op de groep onder verantwoordelijkheid van de gediplomeerde pedagogisch medewerker. De stagiair(e) volgt het programma dat hij of zij krijgt aangeboden van de opleiding. De opdrachten die daarbij horen, worden uitgevoerd in overleg met de begeleidster. Voordat de stagiair(e) opdrachten mee terugneemt naar de opleiding, heeft de begeleidster deze bekeken en beoordeeld. Een stagiair(e) wordt niet

alleen gelaten met de kinderen en voert geen gesprekken met ouders. Spelerwijs biedt alleen een leerplaats om ervaring op te doen en opdrachten uit te voeren.

*Bij Spelerwijs vinden wij het proces
van leren en ontdekken
belangrijker dan het resultaat!*

... en spel

Kinderen kunnen zich bij ons ontwikkelen op het gebied van taal, motoriek, sociale vaardigheden, emoties en het leren spelen. Dat laatste zowel alleen als samen met andere kinderen. We doen dat door kinderen veiligheid en vertrouwen te bieden in een omgeving waar zij de ruimte en de middelen (speeltoestellen, uitdagende hoeken en spelmaterialen) hebben om zich te ontwikkelen.

Jonge kinderen maken een enorme ontwikkeling door. Ieder kind doet dat op zijn eigen unieke wijze en in zijn eigen tempo. Het is onze taak om de brede ontwikkeling van alle kinderen op alle ontwikkelingsgebieden te stimuleren. Het eerste levensjaar van het kind staat in het teken van verzorgen en ontdekken. Vanaf 1,5 jaar komt het spontane spel van de dreumes/peuter aan bod en bieden we gericht middelen en materialen aan om de fysieke en de cognitieve ontwikkeling te bevorderen. Dit beredeneerd aanbod vergroot de ontwikkelingsmogelijkheden van de baby/dreumes/peuter naast de kansen die hij of zij thuis krijgt of kan krijgen.

De schoolgaande kinderen hebben bij komst op de BSO al een hele schooldag erop zitten. Veel kinderen zullen daarom behoefte hebben aan een omgeving waarin ze zelf kunnen kiezen wat ze doen. Wij bieden kinderen die omgeving door materialen en spelideeën aan te dragen maar de kinderen daar zelf een keus in te laten maken. Afhankelijk van de behoefte van het kind speelt de pedagogisch medewerker mee of trekt hij/ zij zich terug. Uitgangspunt hierbij is steeds het welbevinden van het kind. Kinderen jonger dan 8 jaar spelen altijd onder direct toezicht van de pedagogisch medewerker.

Onze pedagogisch medewerkers hebben kennis van en inzicht in de ontwikkelingsfasen van kinderen zodat we elk kind een passend aanbod kunnen bieden.

3.1 Lichamelijke ontwikkeling

Onder lichamelijke ontwikkeling verstaan we de ontwikkeling van de grove en de fijne motoriek, van de zintuigen en van het besef van het eigen lichaam. Dat laatste is belangrijk voor de persoonlijke ontwikkeling van een kind. Onze ruimtes zijn zo ingericht dat er voor elke leeftijdsfase een veilige en stimulerende omgeving is, met gericht aanbod om tot spel te komen. Bij het spelen ontwikkelen kinderen hun grove motoriek. Door te rollen, kruipen, springen, rennen, tillen en klimmen oefenen kinderen hun lichaam of delen ervan en leren zij dit te beheersen. We beschikken over allerlei bewegingsmaterialen, voor binnen en voor buiten, zoals bijvoorbeeld een glijbaan en fietsen. We doen ook veel bewegingsspelletjes. Al deze activiteiten dragen bij aan het steeds beter gebruiken en beheersen van het lichaam of delen ervan.

Daarnaast werken we met diverse materialen die de fijne motoriek bevorderen, bijvoorbeeld spelletjes, klei-, knutsel- en constructiemateriaal. (Dit om de fijne motoriek van de kinderen te bevorderen).

Met zintuiglijke ontwikkeling bedoelen we het horen, kijken, voelen, ruiken en proeven. We proberen deze ontwikkeling te stimuleren op een speelse manier, die aansluit bij de ontwikkeling van de kinderen.

3.2 Cognitieve ontwikkeling

De cognitieve (verstandelijke) ontwikkeling is de ontwikkeling van het geestelijk vermogen, bijvoorbeeld waarneming, onderscheiden, geheugen, taal en het leggen van verbanden. Hierbij gaat het om het leren onderscheiden en herkennen van eigenschappen en voorwerpen en het leggen van verbanden tussen verschillende gebeurtenissen. Daarnaast krijgen kinderen belangstelling voor en begrip van verhoudingen, maten en evenwicht oftewel ontwikkeling van het ruimtelijk inzicht. Kinderen leren dat ze van delen een geheel kunnen maken en omgekeerd. Tijdens spel en door herhaling kunnen kinderen zich de opgedane ervaringen eigen maken.

3.3 Taalontwikkeling

De taalontwikkeling is een belangrijk onderdeel van de totale ontwikkeling van de mens en zeker bij een kind. Taal is hét middel om contact te maken en om uitdrukking te geven aan gevoelens en behoeften. Taalontwikkeling is van grote invloed op de verstandelijke ontwikkeling. Met het beter beheersen van de taal gaat ook het niveau van het kinderlijk denken omhoog. Via taal kan een kind orde aanbrengen in de wereld om zich heen en gevoelens en ervaringen een plaats geven. Daarom besteden we op alle locaties extra aandacht aan taalstimulering. Het programma Uk & Puk speelt hierbij een belangrijke rol. Om taalontwikkeling thuis ook te ondersteunen, maken we sinds 2012 (op een aantal locaties) gebruik van de 'Puk tas', een educatief programma, ontwikkeld door de bibliotheek Hoogeveen.

Wij stimuleren en versterken de taalontwikkeling door ons aanbod en bij alle activiteiten. Dat doen we bijvoorbeeld door alles te benoemen en veel te herhalen. We lezen voor en we laten de kinderen zelf boekjes bekijken. We praten samen, we zingen liedjes, vertellen verhalen, houden kringgesprekken, kijken en luisteren naar elkaar. De pedagogisch medewerker neemt de tijd om naar een kind te luisteren en om te praten over waar een kind mee bezig is.

Bij de baby's gebruikt de pedagogisch medewerker een zachte stem, benoemt alles wat zij doet en vertelt alles wat ze waarneemt. De baby gebruikt nog geen taal als woorden, maar hier wordt al wel de basis gelegd voor het verwerven van taal.

De voertaal binnen Spelerwijs is Nederlands. De pedagogisch medewerker spreekt (zoveel mogelijk) algemeen beschaafd Nederlands in korte, eenvoudige zinnen. Ze gebruikt geen 'babytaal', verkleinwoorden of dialect.

3.4 Sociaal-emotionele ontwikkeling

Bij de sociaal-emotionele ontwikkeling gaat het erom dat het kind leert omgaan met zijn sociale omgeving en met zijn gevoelens.

Baby's leren van het zien spelen van de andere kinderen op de groep. De iets oudere kinderen krijgen de mogelijkheid om van het 'naast elkaar' spelen, wat kenmerkend is voor de dreumesen, toe te groeien naar 'samen spelen', wat kenmerkend is voor de peuters.

We leren kinderen rekening met elkaar te houden en 'afspraken' met elkaar te maken. De pedagogisch medewerker laat voorbeeldgedrag zien en corrigeert de kinderen wanneer dat nodig is. Zo leren de kinderen spelenderwijs wat het effect van hun gedrag is op anderen en hoe ze zich moeten gedragen ten opzichte van elkaar, de groep en het materiaal.

Bij baby's bevat de sociaal-emotionele ontwikkeling de reacties van de baby op de omgeving waarin hij leeft. Zoals bewust lachen, boosheid en vreugde uiten door bijvoorbeeld het maken van geluiden en verschillende gezichtsuitdrukkingen. Ook het ontwikkelen van een eigen persoonlijkheid hoort bij de sociaal-emotionele ontwikkeling. Denk hierbij aan de ontwikkeling van een eigen wil en bijvoorbeeld doorzettingsvermogen.

Bij de dreumes/peuter hoort ook het leren functioneren in een groep: overleggen en samenwerken, delen van aandacht en betrokken zijn bij anderen. Hierbij spelen eigenwaarde, zelfredzaamheid, zelfstandigheid, maar ook gedrag en emoties een grote rol. We bouwen aan het besef van eigenwaarde van de peuters: het weten wie je bent en dat je mag zijn zoals je bent. Op basis van een goed gevoel van eigenwaarde, kan de peuter zelfvertrouwen en een positief zelfbeeld ontwikkelen. Peuters met zelfvertrouwen en een positief zelfbeeld durven de wereld te verkennen, risico's te nemen en kunnen zelfstandig(er) problemen leren oplossen.

Op de BSO leren wij de kinderen rekening te houden met een ander, respect te hebben voor elkaar, te luisteren naar elkaar en elkaar te helpen.

Daarnaast stimuleren we op alle groepen het samen opruimen. Samen opruimen draagt bij aan de sociale ontwikkeling en verhoogt de betrokkenheid bij de groep. Door te weten waar het speelgoed hoort te staan en of alles compleet is, leren de kinderen zich verantwoordelijk te voelen en zorg te dragen voor het speelgoed.

Al spelend ontwikkelen kinderen ook hun gevoelens. In spelsituaties kunnen kinderen zich heel verschillend voelen: trots, angstig, blij, uitbundig, ongeduldig of verdrietig. Gevoelens die kinderen steeds weer tegenkomen. Ze leren ze kennen en ze leren, eventueel met hulp, met al die verschillende gevoelens om te gaan. Door te spelen kunnen kinderen ook gevoelens verwerken, bijvoorbeeld een nare ervaring als een ziekenhuisopname, of juist een spannende als een verjaardag of de geboorte van een broertje of zusje. Een kind mag zijn gevoelens uiten met woorden, maar op een voor Spelerwijs acceptabele manier. Schelden en vloeken wordt niet getolereerd.

Wij bieden creatieve werkvormen en expressiemateriaal aan als hulpmiddel om het kind te leren zijn emoties te uiten. Ook door thematisch te werken en door het voeren van kringgesprekken (waarbij de pop Puk een rol kan spelen) dragen we daaraan bij.

3.5 Inrichting

De groepen/ruimtes zijn zo ingericht dat er voor iedere leeftijdsfase een stimulerende speelruimte is, die veilig en vertrouwt aanvoelt voor het kind. Daarnaast weerspiegelt de ruimte de visie van de pedagogisch medewerkers die er werken, op hoe kinderen zich

ontwikkelen. Ons uitgangspunt is dat kinderen kennis verwerven en vaardigheden ontwikkelen door actief betrokken te zijn bij de mensen en de materialen om hen heen. Ze moeten daar dan wel de ruimte voor krijgen.

Voor de baby's is er een duidelijk herkenbare ruimte waar zij zich rustig en veilig kunnen ontwikkelen tijdens hun spel en waar er rust heerst. Voor de dreumes en peuters is de ruimte uitdagend en speels.

Actief leren lukt het best in een rijke, stimulerende, maar tegelijkertijd geordende leeromgeving waar kinderen zelf keuzes kunnen maken. Concreet betekent dit een leeromgeving verdeeld in hoeken die duidelijk afgebakend zijn, zodat kinderen op hun spel gefocust blijven. Deze grenzen bieden kinderen zowel fysieke als emotionele veiligheid. We vullen elke hoek met interessant, uitdagend materiaal, rekening houdend met leeftijd, cultuur en interesses van kinderen. Naast 'gesloten' materialen zoals puzzels (met één specifiek doel en functie) bieden we ook veel 'open' materialen aan. Dat zijn materialen die je op verschillende manieren kunt gebruiken en die zich gemakkelijk aanpassen aan verschillende ontwikkelingsniveaus van kinderen. Dit stimuleert hun creativiteit. We werken met overzichtelijke, open kasten met labels. Daardoor blijven de hoeken ordelijk en kunnen kinderen zelf vinden wat ze nodig hebben. Zo bevorderen we hun zelfstandigheid. Materialen uit het dagelijks leven bieden kinderen de mogelijkheid echte taken uit te voeren of hun ervaringen met het leven van alledag uit te beelden. Op die manier kunnen kinderen de belangrijke volwassenen in hun leven imiteren.

De leeromgeving heeft ook invloed op hoe kinderen en volwassenen zich gedragen. Met een goed ontworpen leeromgeving, afgestemd op de behoeften van kinderen, stimuleer je "rijk" spel en voorkom je storend gedrag. De leeromgeving beïnvloedt gedrag van kinderen doordat:

- kinderen die actief betrokken zijn bij activiteiten die ze zelf kiezen, over het algemeen minder storend gedrag vertonen;
- er een plek is waar kinderen zich kunnen terugtrekken en er activiteiten zijn die kinderen helpen hun emoties te uiten en begrijpen;
- De leeromgeving zo is ingericht dat ongewenst gedrag vermeden wordt bijvoorbeeld door; binnen geen grote open ruimtes die kinderen uitnodigen om te rennen, maar door te zorgen dat de hoeken voldoende ruimte bieden voor het spel dat daar plaatsvindt en het aantal kinderen dat daar speelt.

*Zelf een functie bedenken voor kosteloze materialen en ermee aan de slag gaan.
Volop ruimte om te ontdekken en voor eigen creativiteit!*

... en spel

Spelerwijs wil op de opvanggroepen een sfeer scheppen, waarin het kind zich veilig en vertrouwd voelt. Dat is een vereiste, omdat een kind dit nodig heeft om optimaal te kunnen functioneren. De zorg en aandacht voor een goede sfeer komt onder andere naar voren in:

4.1 De inrichting van de groepen

De ruimte is in zones ingericht zodat deze aansluit bij de ontwikkeling van de verschillende leeftijden van de kinderen (baby, dreumes, peuter, schoolkind).

Voor de baby's is de ruimte ingericht met zacht materialen zoals kussens speelkleed een wieg, bank en een box. Naar mate de kinderen ouder worden wordt er ander speelmateriaal toegevoegd wat uitnodigt tot spontaan spel in kleine afgebakende ruimten zoals een poppenhoek, bouwhoek, leeshoek en knutselhoek.

De ruimte is zo ingedeeld, dat de pedagogisch medewerker een goed overzicht heeft.

4.2 De houding van de pedagogisch medewerker

Uitgangspunt van Spelerwijs is dat het kind te allen tijde op de pedagogisch medewerker kan vertrouwen. De pedagogisch medewerker staat klaar voor het kind bij verdriet, ruzies en ongelukjes. De pedagogisch medewerker luistert naar verhalen en opmerkingen en beantwoordt vragen. De pedagogisch medewerker geeft de kinderen het gevoel er altijd te zijn voor het kind. De pedagogisch medewerker creëert een prettige, open sfeer, zodat het kind zich veilig kan voelen binnen de groep. Communiceert met het kind op zijn eigen niveau. De pedagogisch medewerker is voorspelbaar in gedrag: is consequent, corrigeert positief en bewaakt regels en afspraken.

4.3 Rituelen en ritme

Voor kinderen is voorspelbaarheid erg belangrijk: het geeft een gevoel van veiligheid en bekendheid en maakt dat het kind zich geborgen voelt. Binnen de groepen komt deze voorspelbaarheid onder andere voort uit de houding van de pedagogisch medewerker. Bovendien werken we op de groepen volgens een gestructureerd dagritme, dat elke keer terugkomt. We visualiseren dat door het gebruik van dagritmekaarten.

4.4 Regels

Binnen Spelerwijs leert het kind om te gaan met regels en zich daaraan te houden. Het kennen van regels geeft een gevoel van veiligheid. De kinderen weten hoe het eraan toe gaat in een groep, wat er van hen verwacht wordt en wat er gaat gebeuren. In het beleidsplan veiligheid & gezondheid staan deze regels uitgeschreven.

We onderscheiden diverse soorten regels:

- pedagogische regels;
- regels voor het gebruik van materiaal;
- regels uit het oogpunt van veiligheid;
- regels uit hygiënisch oogpunt.

4.5 Belonen en straffen

Belonen, waardering laten blijken, een compliment of een aai over de bol geven doen we eerder dan gedrag afstraffen. Door het kind te belonen bevorderen we zijn zelfvertrouwen. We hanteren onder andere de volgende regels bij belonen:

- We overdrijven de beloning niet. Het belonen moet in de juiste verhouding staan tot het gedrag en bestaat uit een compliment, een aai over de bol of wat extra aandacht.
- De waardering moet gemeend zijn.
- We noemen expliciet waar de waardering of het compliment voor is.

Straffen is niet leuk, niet voor het kind maar ook niet voor de pedagogisch medewerker. Alle kinderen zijn gevoelig voor negatieve reacties. Door te straffen vestig je extra aandacht op ongewenst gedrag als slaan, schoppen, bijten en krabben.

We hanteren onder andere de volgende regels bij straffen:

- We straffen een kind alleen als andere maatregelen niet helpen.
- We wijzen niet de peuter als persoon af, maar keuren alleen het vertoonde gedrag af. Hieruit vloeit voort dat de peuter niet als straf buiten de groep geplaatst wordt. We zeggen niet: "Jij bent vervelend", maar: "wij vinden het niet leuk als je dat doet".

4.6. Peutersprongen (Opbrengstgericht werken)

Om de stimulering van de ontwikkeling van jonge kinderen verder te versterken, werken wij opbrengstgericht binnen onze organisatie. Leidsters hebben een scholing gevolgd om cyclisch en doelgericht te werken aan ontwikkelingsstimulering. Deze aanvulling op het programma Uk & Puk helpt ons om nog beter te kunnen aansluiten bij de zone van de naaste ontwikkeling van kinderen. De uitkomsten van het kindvolgsysteem en de dagelijkse observaties worden gebruikt om een gericht aanbod te kunnen bieden aan de VE-kinderen. Met de observatiegegevens wordt er gekeken wat een VE-kind nodig heeft om het volgende stapje in zijn/ haar ontwikkeling te kunnen maken. Met deze gegevens wordt het aanbod afgestemd op de behoefte van het kind. Ieder thema worden de VE kinderen zowel op taal als op rekenen ingedeeld naar niveau. Gericht aanbod gebeurt individueel of in kleine groepjes. Het aanbod op maat is zichtbaar in de weekplanner.

4.7 Zelfredzaamheid

De pedagogisch medewerker stimuleert de zelfstandigheid van de kinderen, met als doel dat hun gevoel van eigenwaarde en hun zelfredzaamheid groeien. We proberen dat bijvoorbeeld te bereiken door de kinderen zelf te laten doen wat ze kunnen, een baby zelf te laten rollen, te laten kruipen om zijn doel te behalen, de dreumes stimuleren zelf zijn behoeften te laten aangeven en de peuter te stimuleren om voor zichzelf op te komen en zelf keuzes te mogen maken.

*'Zelf doen' vinden wij erg belangrijk.
Bij Spelervijis houden wij rekening
met de eigenheid van ieder kind.*

5. Veiligheid

Werken op een opvanggroep betekent extra aandacht voor veiligheid om ongelukken te voorkomen. Het stellen van duidelijke regels is daarbij van groot belang; wat is toegestaan en wat niet (je mag een ander niet opzettelijk pijn doen, niet tegen de glijbaan oplopen, etc.)?

Om de veiligheid te waarborgen is er voor iedere locatie een beleidsplan veiligheid & gezondheid opgesteld. Deze is ter inzage op de locatie.

Verder komt veiligheid terug in de inrichting van de groepen (bijvoorbeeld veiligheidsglas en afdekkapjes op stopcontacten). De kinderen maken gebruik van een vaste ruimte. Ze verlaten die alleen als ze buiten gaan spelen en wanneer ze opgehaald worden. Als de kinderen buiten gaan spelen, vertrekken zij samen met hun eigen basisgroep naar buiten, zodat de pedagogisch medewerker een goed overzicht kunnen houden over hun eigen groep. Bij het verlaten van hun ruimte om naar buiten te gaan, worden de kinderen altijd vergezeld door een pedagogisch medewerker of vrijwillig(st)er.

5.1 Meldcode kindermishandeling

Wij werken met de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Elke medewerker handelt volgens deze meldcode. De pedagogisch medewerkers zijn middels een bijeenkomst getraind om te werken met dit protocol. Tijdens de locatie overleggen wordt er aandacht besteedt aan de borging van dit protocol. De managers zijn aangesteld als aandacht functionaris. De meldcode is terug te vinden in de protocollenmap op de locaties.

5.2 Vierogenbeleid

Op onze opvanggroepen staan altijd twee gediplomeerde pedagogisch medewerker (m.u.v. de gastouder en soms binnen de BSO). Als er een locatie is waar maximaal 8 kinderen in de groep worden opgevangen staat de gediplomeerde beroepskracht alleen op de groep met een vrijwillige assistent- leidster of een groepshulp. Deze groepen worden door een achterwacht ondersteund. In het werkplan van de desbetreffende locaties staat beschreven hoe dit wordt vormgegeven en wat te doen bij noodsituaties.

Ook is er altijd inzicht in de groepsruimte en toiletruimte, zodat er altijd zicht is op de kinderen en op het handelen van de pedagogisch medewerkers die met de kinderen bezig zijn.

5.3 Hygiëne

De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat hygiëne een belangrijke plek inneemt op de groep, zowel in de inrichting van de ruimte als in het werken met de kinderen. Dat is nodig om verspreiding van infectieziekten en ongedierte te voorkomen. In de praktijk betekent dat bijvoorbeeld dat kinderen leren altijd hun handen te wassen na toiletgebruik en de elleboog voor de mond te houden bij niezen of hoesten. Daarnaast houden de pedagogisch medewerkers de groep en de materialen die gebruikt worden, goed schoon. Om de gezondheid te waarborgen is er voor iedere locatie een beleidsplan veiligheid & gezondheid opgesteld. Deze is ter inzage op de locatie.

5.4 Vaccinatiebeleid

Wettelijk kan op grond van de huidige wetgeving vaccineren niet worden verplicht. Het wel of niet inenten van kinderen is een keuze van de ouders. Omdat het niet verplicht is zal Spelerwijs de niet ingeënte kinderen om die reden niet weigeren op de opvang. Tijdens het kennismakingsgesprek zal de gastouder of Spelerwijs hier wel naar vragen, omdat Spelerwijs waarde hecht aan een zo hoog mogelijke vaccinatiegraad. Indien er een infectieziekte rondgaat worden ouders van niet gevaccineerde kinderen ingelicht. Als u er voor gekozen heeft uw kind niet in te enten zal de gastouder samen met Spelerwijs hierover het gesprek aangaan en mag de gastouder beslissen of ze opvang wil bieden.

5.5 GGD

Naast alle voorzorgsmaatregelen die we zelf nemen, moeten we ook voldoen aan wettelijke richtlijnen voor en eisen van de Wet Kinderopvang. In opdracht van de gemeente Hoogeveen en gemeente Staphorst controleert GGD Drenthe en GGD IJsselland al onze locaties een maal per anderhalf jaar en zijn betrokken bij deze locaties en onze organisatie.

De GGD maakt per locatie een rapport van de bevindingen. Zowel de gemeente Hoogeveen, gemeente Staphorst als de betreffende locatie krijgt dat rapport toegestuurd. Soms kan het rapport aanleiding zijn om bepaalde zaken nog eens kritisch te bekijken en eventueel aan te passen.

5.6 Ergonomie

Om te voorkomen dat de pedagogisch medewerkers fysieke klachten krijgen, is het sinds 1 januari 2005 verplicht om ergonomisch materiaal te gebruiken. Zo beschikken we op de locaties onder andere over verstelbare commodes, een hoge tafel met banken voor activiteiten die meer tijd in beslag nemen, en een in hoogte verstelbare stoel voor de leidster.

5.7 Klachtenprocedure

Met eventuele klachten kunnen ouders zich wenden tot de pedagogisch medewerker. Zij zal de klacht in behandeling nemen en proberen het probleem op te lossen. Als dit geen bevredigend resultaat oplevert, kunnen de ouders zich wenden tot manager VE en/of de directeur van Spelerwijs. We proberen altijd om klachten naar tevredenheid af te handelen.

Daarnaast is het ook altijd mogelijk om een klacht in te dienen bij de geschillencommissie (www.degeschillencommissie.nl). Spelerwijs staat daar geregistreerd. De klachtenregeling en de bijbehorende procedure staat op de website van Spelerwijs.

6. Organisatiestructuur

Spelerwijs maakt onderscheid tussen interne en externe communicatie. De belangrijkste elementen van de communicatie zijn informatie en consultatie. In bijzondere gevallen, zoals bij de OR, is er sprake van inspraak, medezeggenschap en/of instemmingsrecht. Een en ander wordt hieronder specifiek per overlegorgaan verder uitgewerkt.

Interne Communicatie

a. Bestuur:

Het bestuur komt, zoals in de statuten is vastgelegd, bijeen om zowel beleidsmatige als operationele onderwerpen te bespreken, en als eindverantwoordelijke de grote lijnen in de gaten te houden. De directeur woont de bestuursvergaderingen in beginsel bij als adviseur. Zij/hij stelt samen met de voorzitter van het bestuur de agenda op en houdt de voortgang in de gaten van de uitvoering van de bestuursbesluiten.

b. Ondernemingsraad:

De samenstelling van de OR wordt bepaald door het personeel en conform datgene wat daarover staat in wet- en regelgeving; dat geldt ook voor de frequentie van samenkomsten.

c. Centrale Ouder Raad:

De COR komt in beginsel maximaal 4 maal per jaar bijeen. De directeur woont deze bijeenkomsten bij in de functie van adviseur, als afgevaardigde van de organisatie.

d. Oudercommissies (per locatie één commissie)

De Oudercommissies komen iedere 6 weken bijeen. Een en ander conform de besluiten van deze commissies zelf. De leidster kan worden uitgenodigd voor het bijwonen van (een deel van) deze vergaderingen.

e. Personeelsvergaderingen

a. Plenaire personeelsvergaderingen

- Plenaire personeelsvergaderingen worden facultatief gepland naar aanleiding van ontwikkelingen binnen de groepen als de directeur dit nodig acht. De directeur zit deze vergaderingen voor.

b. Locatie Vertegenwoordigers Overleg:

- In principe komen de Locatie Vertegenwoordigers circa één maal per zes weken bijeen voor een centraal overleg.

f. Werkgroepen/projecten

Aanvullend aan genoemde overleggen kunnen er werkgroepen/projectteams worden geformeerd. De aard en frequentie van bijeenkomsten van die groepen worden per situatie bepaald.

Externe communicatie

De administratie neemt contact op met de ouders op het moment dat hun kind geplaatst kan worden. De pedagogisch medewerker van de locatie waar het kind naar de opvang gaat, communiceert met de ouders over zaken die met hun kind of direct met de locatie te maken hebben. Over 'stichtingsbrede' onderwerpen – zoals algemeen beleid,

ouderbijdrage etc. – communiceert de directeur met de ouders. Verder onderhoudt Spelerwijs contact met een groot aantal instanties, onder andere de gemeente Hoogeveen en Staphorst, GGD Drenthe en Overijssel, basisonderwijs en kinderopvangorganisaties.

Onze website (www.spelerwijs-hoogeveen.nl) neemt een steeds belangrijkere plaats in binnen onze communicatie. Ouders en andere belangstellenden kunnen er algemene informatie inwinnen. Ouders kunnen hun kinderen ook via de website inschrijven. Naast de algemene gegevens kan men ook per locatie informatie inwinnen, bijvoorbeeld over openingstijden, activiteiten van de locaties etc. Tevens maken medewerkers en ouders gebruik van het ouderportaal. Spelerwijs maakt ook gebruik van social media en heeft een eigen Facebookpagina waar een paar keer per week een bericht op gezet wordt. Vaak zijn dat foto's van activiteiten, waarbij we altijd proberen te laten zien wat het doel van de activiteit is.

